

Sygn. akt IV U 136/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	sekr.sąd. Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 października 2015r. w S.

odwołania Z. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 16 grudnia 2014 r. (Nr (...))

w sprawie Z. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury pomostowej

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 136/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 16 grudnia 2014 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 4 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.) odmówił Z. C. prawa do emerytury pomostowej wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat w rozumieniu przepisów ustawy pomostowej.

Odwołanie od ww. decyzji złożył Z. C., wnosząc o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w zakładach pracy: (...) S., T. W., (...) Spółdzielni (...), Zakładzie (...), Zakładzie (...) oraz Usługi (...), tj. okresów od 1 sierpnia 1989 r. do 31 grudnia 2008 r., co łącznie stanowi 19 lat, 10 miesięcy i 18 dni. Powołane okresy zatrudnienia zostały potwierdzone świadectwami pracy ewentualnie także zaświadczeniami o pracy w szczególnych warunkach, znajdującymi się w aktach organu rentowego. Wnioskodawca wyjaśnił, że po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony, której nie można uwzględnić jako pracy w szczególnych warunkach, bowiem nie została ujęta w nowych wykazach prac stanowiących załączniki do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. (odwołanie, k. 1-2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji, w tym w szczególności okoliczność, iż ubezpieczony nie udowodnił wykonywania pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, tj. prac wymienionych w załączniku nr 1 lub 2 do ww. ustawy (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k. 6-7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony Z. C., ur. (...), w dniu 6.11.2014 r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o emeryturę pomostową. Na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy ustalił, że ubezpieczony udowodnił staż ubezpieczeniowy w wymiarze 35 lat, 9 miesięcy i 13 dni, z czego okresy składkowe wynoszą 35 lat, 1 miesiąc i 24 dni, zaś okresy nieskładkowe 7 miesięcy i 19 dni. Do pracy w szczególnych warunkach w myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych nie zostały uwzględnione okresy zatrudnienia od 4.04.1979 r. do 30.09.1979 r., od 01.12.1994 r. do 30.09.2004 r. i od 01.10.2004 r. do 31.03.2010 r., ponieważ pracodawcy jako podstawę prawną podali Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz zarządzenie resortowe Ministra Komunikacji z 29.06.1983 r. i Uchwałę Zarządu Centralnego Spółdzielni (...) z dnia 27.06.1983 r., a zatem nie potwierdzają, że w ww. okresach ubezpieczony wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 i 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (decyzja, k. 49 a.e.).

Ubezpieczony Z. C. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w następujących zakładach pracy:

- 1) w okresie od 04.04.1979 r. do 30.09.1979 r. w Przedsiębiorstwie (...) w S.;
- 2) w okresie od 12.08.1989 r. do 07.12.1989 r. w Wojewódzkim Związku Spółdzielni (...) w S. Zakładzie (...) w W.;
- 3) w okresie od 08.12.1989 r. do 30.11.1994 r. w Spółdzielni (...) w W.;
- 4) w okresie od 1.12.1994 r. do 31.12.2001 r. w Zakładzie (...) sp. z o.o.;
- 5) w okresie od 01.01.2002 r. do 30.09.2004 r. w (...) sp. z o.o. Zakład (...) w W.;
- 6) w okresie od 01.10.2004 r. do 31.03.2010 r. w zakładzie Usługi (...), N. Samochodów, Handel - G. R..

Ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz nie pozostaje w stosunku pracy (okoliczność bezsporna, nadto: oświadczenia zawarte we wniosku k. 3-4 a.e.).

Powyższe Sąd ustalił w oparciu o zeznania ubezpieczonego Z. C. (k. 24v-25 a.s.), zeznania świadków J. B. (k. 24v a.s.) i S. H. (k. 24v a.s.), a także na podstawie dokumentów z okresów zatrudnienia znajdujących się w aktach organu rentowego, w tym w szczególności świadectw pracy i świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W dniu 1 stycznia 2009 r. weszła w życie ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 965 j.t.), która określa warunki nabywania i utraty prawa do emerytur i rekompensat przez niektórych pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz rodzaje prac w szczególnych warunkach i prac o szczególnym charakterze, których wykonywanie uprawnia do emerytury pomostowej. Powołana ustawa ogranicza znacznie liczbę prac, których wykonywanie uprawnia do przejścia na tzw. wcześniejszą emeryturę. Dotyczy ona osób, które urodziły się po dniu 31 grudnia 1948 r. i które nie mogły uzyskać prawa do emerytury w obniżonym wieku na podstawie dotychczasowych przepisów, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie miały odpowiedniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;

- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych wlicza się okresy pracy kwalifikowanej osiągnięte zarówno przed dniem 1 stycznia 2009 r., jak i po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych czyli po 1 stycznia 2009 r. Do okresu uprawniającego do emerytury pomostowej osiągniętego przed dniem 1 stycznia 2009 r. wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 32 ust. 2 i 3 oraz art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jak również okresy takiej pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Za okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze osiągnięte po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych uznaje się wyłącznie te okresy, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Rodzaje prac w szczególnych warunkach zostały określone w wykazach A i B prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiących załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wykazach stanowiskowych wydanych na podstawie § 1 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia.

Stosownie do treści art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz prac w szczególnych warunkach został określony w załączniku nr 1 do ustawy. Zgodnie z ustawą, czynniki ryzyka, o których była mowa powyżej są związane m.in. z pracami pod ziemią, pracami na wodzie, pracami pod wodą, pracami w powietrzu, pracami w warunkach gorącego czy zimnego mikroklimatu.

Natomiast prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się (art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych). Wykaz tych prac został określony w załączniku nr 2 do ustawy.

Niewątpliwie ubezpieczony Z. C. spełnia warunek „ogólnego” stażu okresów składkowych i nieskładkowych ponad 25 lat, na datę wydania decyzji osiągnął wymagany przepisami 60-ty rok życia, jak również nie pozostaje w stosunku pracy. Wnioskodawca we wszystkich wskazanych zakładach pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku wykonywał czynności kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, co na datę 31 grudnia 2008 r. daje łącznie okres zatrudnienia ponad 15 lat.

Praca ta według przepisów dotychczasowych z mocy art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych była zaliczana jako praca w szczególnych warunkach, bowiem została wskazana w Wykazie A, dziale VIII, poz. 2 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wnioskodawca spełnił warunki nabycia prawa do emerytury pomostowej wymienione w art. 4 pkt 1-5 i 7 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r., tj. urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący, co najmniej 15 lat; osiągnął wiek 60 lat; posiada co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy; przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a także nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy. Nie został jednak spełniony warunek wymieniony w punkcie 6 powołanego wyżej przepisu, albowiem wnioskodawca po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Podkreślenia wymaga, iż ubezpieczony nie kwestionował ww. okoliczności, wskazując w odwołaniu od decyzji, że po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, której nie można uwzględnić jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż nie została ujęta w wykazie prac stanowiącym załącznik do ww. ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r.

Możliwość uzyskania emerytury pomostowej przez osoby niespełniające warunku z art. 4 pkt 6 przewiduje natomiast art. 49 ustawy, według którego prawo to przysługuje osobie, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała wprawdzie pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, ale w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Powyższe oznacza, że art. 49 w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 wprowadza wymóg, aby ubezpieczony spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, które odwołują się do wykazów prac ujętych w załącznikach nr 1 i 2 do ww. ustawy (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 13 marca 2014, III AUa 1531/13, LEX nr 1441422).

Zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawca nie spełnia warunku z art. 49 pkt 3, bo w dniu wejścia w życie ustawy nie miał okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy. Brak jest podstaw do uznania emerytury pomostowej z art. 49 pkt 3 ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Określenie "okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3", zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (por. wyrok SN z dnia 4 września 2012 r. I UK 164/12, LEX nr 1284720; wyrok SA w Lublinie z dnia 9 stycznia 2013 r., III AUa 1050/12, LEX nr 1254418). Załączniki nr 1 i 2, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, nie kwalifikują pracy kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony jako pracy w warunkach szczególnych, jak to czynił załącznik nr 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w Wykazie A dziale VIII, poz. 2. Obecnie w załączniku nr 2 ustawy o emeryturach pomostowych jako praca o szczególnym charakterze, wobec rozmiaru odpowiedzialności, wymieniona została: praca kierowcy autobusu w ruchu publicznym (pkt 8), której ubezpieczony nie wykonywał; kierowcy pojazdów uprzywilejowanych (pkt 9) - takimi wnioskodawca nie jeździł; kierowcy przewożącego towary niebezpieczne wymagające oznakowania pojazdu tablicą ostrzegawczą barwy pomarańczowej, zgodnie z przepisami Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w G. dnia 30 września 1957 r. (pkt 10), której również nie wykonywał. Wykaz prac określonych w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych jest zamknięty i nie podlega uzupełnieniu w postępowaniu sądowym, co oznacza, że cech pracy "o szczególnym charakterze" lub "w szczególnych warunkach" nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem

(por. wyrok SN z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, LEX nr 1289168). Osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować, jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. powołane wyżej wyroki SN z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11 i z dnia 4 września 2012 r., I UP 164/12 oraz wyrok SA w Lublinie z dnia 13 marca 2014, III AUa 1531/13, LEX nr 1441422).

Reasumując, ubezpieczony nie spełnił warunku określonego w art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy), a tym samym Sąd rozważył przesłanki nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia ujęte w art. 49 ustawy. Niemniej jednak Z. C. nie nabył prawa do emerytury pomostowej, gdyż w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) nie legitymował się wymagany co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, odwołujących się do wykazów prac wymienionych enumeratywnie w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy. Ubezpieczony wykonywał wyłącznie pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony przewożąc co do zasady mleko (czego organ rentowy nie kwestionował), która to praca nie została jednak wskazana w obecnie obowiązujących wykazach prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, czyli w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Wobec czego nie został spełniony warunek z art. 49 pkt 3 ww. ustawy. Co za tym idzie, w ocenie Sądu, zaskarżona decyzja z dnia 16 grudnia 2014 r. jest prawidłowa.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie podlegało oddaleniu.